

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 9So/67/2017
Identifikačné číslo spisu: 2016200152
Dátum vydania rozhodnutia: 27.05.2020
Meno a priezvisko: JUDr. Viera Nevedelová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2020:2016200152.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Viery Nevedelovej a členiek senátu JUDr. Judity Kokolevskej a JUDr. Sone Langovej v právnej veci navrhovateľky: F. Y., bytom H. Č.. XXX, proti odporkyňi: Sociálna poisťovňa, ústredie, Ul. 29. augusta 8, Bratislava, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia odporkyne číslo XXX XXX XXXX X zo dňa 14. januára 2016 v spojení s rozhodnutím číslo XXX XXX XXXX X zo dňa 29. marca 2016 o predčasnom starobnom dôchodku, o odvolaní navrhovateľky proti rozsudku Krajského súdu v Trnave č.k. 21Sd/19/2016-70 zo dňa 27. októbra 2016, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Trnave č.k. 21Sd/19/2016-70 zo dňa 27. októbra 2016, m e n í tak, že rozhodnutie odporkyne číslo XXX XXX XXXX X zo dňa 14. januára 2016, v spojení s rozhodnutím číslo XXX XXX XXXX X zo dňa 29. marca 2016 z r u š u j e a vec v r a c i a odporkyňi na ďalšie konanie.

Navrhovateľke nepriznáva náhradu trov konania.

Odôvodnenie

Krajský súd v Trnave č.k. 21Sd/19/2016-70 zo dňa 27. októbra 2016 potvrdil rozhodnutie odporkyne (nesprávne označenej ako žalovaná) číslo XXX XXX XXXX X zo dňa 14. januára 2016 v spojení s rozhodnutím číslo XXX XXX XXXX X zo dňa 29. marca 2016 (ďalej len „rozhodnutie“), ktorým navrhovateľke (nesprávne označená ako žalobkyňa) podľa § 67 ods. 1 a § 82 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 461/2003 Z.z.“) od 18. júna 2015 priznala predčasný starobný dôchodok v sume 418,30 € mesačne a tento od 01.01.2016 zvýšila na 420,20 € mesačne.

Z odôvodnenia rozsudku vyplýva, že krajský súd mal preukázané, že navrhovateľka bola v období od 02.01.2004 do 17.06.2015 samostatne zárobkovo činná na základe živnostenského listu, v uvedenom období však z tohto titulu nebola prihlásená na nemocenské a dôchodkové poistenie ako samostatne zárobkovo činná osoba (ďalej aj „SZČO“) podľa § 21 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z., pričom za roky 2009 až 2015 nepodala ani daňové priznanie k dani z príjmu fyzickej osoby, a preto nie je možné

uvedené obdobie jej započítať pre nárok na predčasný starobný dôchodok.

Pokiaľ navrhovateľka namietala, že jej pracovný pomer v MH APPOLLONIA, a.s. trval dlhšie a výmaz tejto spoločnosti z obchodného registra považuje za nezákonný, pričom je vlastníčkou akcií tejto spoločnosti, túto jej námietku krajský súd nepovažoval za dôvodnú. Uviedol, že kým nebudú predložené právoplatné súdne rozhodnutia, týkajúce sa tohto zamestnávateľa, postup odporkyne, ktorá dobu dôchodkového poistenia z titulu zamestnania u tohto zamestnávateľa započítala len do 18.05.2009, nemožno hodnotiť ako nezákonný.

K hodnote osobného mzdového bodu (ďalej aj „OMB“) za roky 1991 až 1993 krajský súd poukázal na ustanovenie § 255 ods. 3 v spojení s § 293y zákona č. 461/2003 Z.z.

Z uvedených dôvodov krajský súd dospel k záveru, že odporkyňa dostatočne zistila skutkový stav vo veci a obe preskúmané rozhodnutia odporkyne ako súladné so zákonom potvrdil. Navrhovateľke nepriznal náhradu trov konania vzhľadom na jej neúspech v konaní.

Navrhovateľka napadla rozsudok krajského súdu včas podaným odvolaním. Namietala, že Sociálna poisťovňa, ústredie rozhodnutím číslo 42766-2/2015-BA zo dňa 12.10.2015 retroaktívne rozhodla o zániku jej povinného dôchodkového poistenia z titulu zamestnania v spoločnosti MH APPOLLONIA, a.s. dňom 18.05.2009 a domáhala sa započítania doby dôchodkového poistenia a osobných vymeriavacích základov (ďalej aj „OVZ“) z titulu zamestnania u tohto zamestnávateľa a samostatnej zárobkovej činnosti až do 17.júna 2015. V tejto súvislosti namietla aj nesprávny vymeriavací základ za roky 2006 až 2009 zo zamestnania v MH APPOLLONIA, a. s., ako aj iných zamestnávateľov.

Navrhovateľka ďalej namietala nesprávne použitý osobný mzdový bod (ďalej aj „OMB“) v hodnote 0,3 za roky 1991, 1992, 1993 a domáhala sa, aby sa vychádzalo z hodnoty 0,6. Poukázala tiež na skutočnosť, že v roku 1991 a 1992 bola s dieťaťom doma počas celého kalendárneho roka a od 18.10.1993 do 31.12.1993 bola evidovaná na úrade práce.

Odporkyňa vo vyjadrení k odvolaniu trvala na správnosti rozhodnutí a navrhla, aby odvolací súd rozsudok krajského súdu potvrdil ako vecne správny.

Dňom 01.07.2016 nadobudol účinnosť zákon č. 162/2015 Z.z. Správny súdny poriadok (ďalej len SSP).

Podľa § 492 ods. 1 SSP konania podľa tretej hlavy piatej časti Občianskeho súdneho poriadku začaté pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona sa dokončia podľa doterajších predpisov.

V súlade s citovaným ustanovením najvyšší súd v konaní postupoval podľa ustanovení zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok (ďalej len O.s.p.).

Na najvyššom súde pod sp.zn. 7Sžsk/99/2018 bolo vedené konanie o kasačnej sťažnosti navrhovateľky proti rozsudku Krajského súdu v Trnave zo dňa 26. februára 2018, č.k. 14S/32/2016-148, ktorým tento krajský súd zamietol žalobu o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia Sociálnej poisťovne, ústredia číslo 42766-2/2015-BA zo dňa 12. októbra 2015, ktorým bolo potvrdené rozhodnutie pobočky Sociálnej poisťovne číslo 700-0040-GC09/2015-16 zo dňa 15. apríla 2015 o tom, že navrhovateľke zaniklo dôchodkové poistenie z titulu zamestnania u zamestnávateľa MH APPOLLONIA, a. s. dňom 18.05.2009. Vzhľadom na túto skutočnosť najvyšší súd konanie vedené pod sp. zn. 9So/67/2017 uznesením zo dňa 02.07.2019 prerušil do rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky o kasačnej sťažnosti navrhovateľky proti rozsudku Krajského súdu v Trnave č.k. 14S/32/2016-148 zo dňa 26. februára 2018.

Najvyšší súd rozsudkom sp.zn. 7Sžsk/99/2018 zo dňa 29.10.2019 kasačnú sťažnosť navrhovateľky zamietol. Uvedeným rozsudkom teda bola definitívne rozsúdené (res iudicata), že dôchodkové poistenie navrhovateľky z titulu zamestnania u zamestnávateľa MH APPOLLONIA, a. s. zaniklo dňom

18.05.2009. Na základe uvedeného rozsudku najvyšší súd pokračoval v konaní, vedenom pod sp.zn. 9So/67/2017.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 O.s.p.) preskúmal napadnutý rozsudok krajského súdu č. k. 21Sd/19/2016-70 zo dňa 27.10.2016 bez pojednávania v súlade s § 250ja ods. 2 O.s.p. a dospel k záveru, že odvolanie navrhovateľky je dôvodné iba čiastočne.

Odvolací súd zdôrazňuje, že v konaní o návrhu na preskúmanie rozhodnutí odporkyne súd môže preskúmať len zákonnosť týchto rozhodnutí; nie je oprávnený preskúmať iné rozhodnutia správnych orgánov alebo súdov.

Doba, po ktorú sa žena starala o dieťa vo veku do troch rokov sa podľa § 9 ods. 1 písm. e/ zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení, v znení účinnom v rozhodnom období, považuje za náhradnú dobu. Taktiež sa za náhradnú dobu do 31.12.1999 považovala doba evidencie na úrade práce.

V zmysle § 255 ods. 3 zákona č. 461/2003 Z.z. za náhradnú dobu, ktorá sa hodnotí ako doba zamestnania získaná podľa predpisov účinných pred 1. januárom 2004 a ktorá trvala celý kalendárny rok, patrí osobný mzdový bod vo výške 0,3, 0,6 v prípade materskej dovolenky. Ak sa kryjú tieto doby navzájom, patrí osobný mzdový bod vo výške 0,3, 0,6 v prípade materskej dovolenky len raz. Ak tieto doby trvali len časť kalendárneho roka, osobný mzdový bod sa určí ako súčin pomernej časti osobného mzdového bodu a počtu dní týchto dôb.

Podľa § 255 ods. 4 zákona č. 461/2003 Z.z., ak sa kryje doba zamestnania získaná podľa predpisov účinných pred 1. januárom 2004 s náhradnou dobou alebo dobou štúdia, ktoré sa do 31. decembra 2003 hodnotia ako doba zamestnania, na určenie sumy dôchodkovej dávky sa zohľadní osobný mzdový bod za obdobie, v ktorom je vyšší.

Z evidenčného listu dôchodkového zabezpečenia za obdobie od 01.01.1988 do 15.10.1993 (Tesla Piešťany, a.s.), podpísaného aj navrhovateľkou a predloženého pobočke 30.01.1995 vyplýva, že v roku 1991 mala v období trvania pracovného pomeru v rozsahu 365 dní vykázané náhradné doby len v rozsahu 236 dní a hrubý zárobok 236,- Kčs.

V zmysle § 108 ods. 1 zákona č. 100/1988 Zb. zamestnávateľa boli povinní viesť potrebné záznamy o skutočnostiach rozhodných pre nároky na dávky, ich výšku a výplatu, do evidenčného listu zapisovať za každý kalendárny rok dobu trvania zamestnania, hrubý zárobok a náhradné doby a predkladať evidenčné listy príslušným orgánom sociálneho zabezpečenia.

Odporkyňa preto nepochybila, keď hodnotila rok 1991 na základe evidenčného listu. Tvrdenie o celoročnej starostlivosti o dieťa navrhovateľka nepreukázala žiadnym dôkazom, ktorý by spochybnil správnosť postupu odporkyne, čo do nevyúčtenia roka 1991 z rozhodného obdobia.

Pokiaľ ide o námietku navrhovateľky, že v roku 1991, 1992 a 1993 mala byť použitá hodnota OMB vo výške 0,6, táto jej námietka taktiež nie je dôvodná. Z ustanovenia § 293y ods. 2 zákona č. 461/2003 Z.z. totiž jednoznačne vyplýva, že ak nárok na dôchodkovú dávku vznikne po 31. decembri 2007, osobný mzdový bod v hodnote 0,6 za obdobie materskej dovolenky získanej do 31. decembra 2003 nepatrí. Keďže navrhovateľke nárok na predčasný starobný dôchodok vznikol až v roku 2015, odporkyňa za rok 1991 až 1993 správne pri náhradnej dobe použila osobný mzdový bod v hodnote 0,3.

Uznesením Okresného súdu Trenčín č.k. 28CbR/4/2008-46 zo dňa 6. februára 2009, ktoré nadobudlo právoplatnosť dňa 31.03.2009, súd zrušil bez likvidácie spoločnosť MH APPOLONIA, a.s., so sídlom M.R.Štefánika 563/12, Myjava, IČO 36 238 244.

Spoločnosť MH APPOLLONIA, a.s. bola dňa 19.05.2009 vymazaná z obchodného registra podľa § 8a ods. 1 písm. c/ zákona č. 530/2003 Z.z. o obchodnom registri, teda z dôvodu, že spoločnosť bola

zrušená právoplatným rozhodnutím súdu pre nedostatok majetku.

Vzhľadom na vyššie označený rozsudok najvyššieho súdu sp.zn. 7Sžsk/99/2018 mal aj odvolací súd za preukázané že dôchodkové poistenie žalobkyne z titulu jej zamestnania v MH APPOLLONIA, a.s. zaniklo dňom 18.05.2009 (vrátane). Z toho dôvodu nie je možné hodnotiť jej ako dobu dôchodkového poistenia z titulu zamestnania u tohto zamestnávateľa dobu po 18.05.2009. Na tomto závere nič nemení okolnosť, že navrhovateľka mala byť v evidencii poisťovne vedená ako zamestnankyňa uvedenej spoločnosti ešte v roku 2013, keďže Sociálna poisťovňa nemala vedomosť o zániku pracovného pomeru.

Z vyššie uvedeného dôvodu taktiež odporkyňa nemohla ani započítať vymeriavacie základy podľa evidenčného listu dôchodkového poistenia (ďalej aj „ELDP“), vystaveného samotnou navrhovateľkou dňa 18.06.2015; v tejto súvislosti odvolací súd poukazuje na skutočnosť, že výmazom spoločnosti MH APPOLLONIA, a.s. dňom 18.05.2009, a teda zánikom uvedenej právnickej osoby, zanikla aj platnosť plnej moci, ktorou uvedená spoločnosť mala splnomocniť navrhovateľku na zastupovanie. Navrhovateľka teda ku dňu 18.06.2015 už nebola oprávnená konať v mene zaniknutej (neexistujúcej) spoločnosti, a teda ani potvrdzovať na ELDP vlastné vymeriavacie základy za roky 2002 až 2015 (do 17.06.2015). Ak teda odporkyňa do osobného vymeriavacieho základu navrhovateľky nezapočítala vymeriavacie základy podľa ELDP zo dňa 18.06.2015, postupovala v súlade so zákonom.

Navrhovateľka namietala aj nesprávny postup odporkyne z dôvodu nesprávneho hodnotenia osobného vymeriavacieho základu za roky 2006 až 2009, kedy trval jej pracovný pomer v MH APPOLLONIA, a. s. a súčasne v rokoch 2007 a 2008 bola zamestnaná u ďalších zamestnávateľov.

Rozsudkom Okresného súdu Piešťany č.k. 11C 258/02-86 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Trnave č.k. 10Co 273/03-129 bola určená neplatnosť okamžitého zrušenia pracovného pomeru dňom 25.10.2002. Na tom základe Okresný súd Piešťany rozsudkom č.k. PN-11C 258/02-185, ktorý nadobudol právoplatnosť dňom 08.03.2006, uložil zamestnávateľovi MH APPOLLONIA, a.s., povinnosť zaplatiť navrhovateľke náhradu mzdy za obdobie od 28.10.2002 do 31.12.2005. Zápočet tejto náhrady do OVZ za roky 2002 až 2005 medzi účastníkmi sporný nebol.

Spornou medzi účastníkmi bola hodnota OVZ navrhovateľky z titulu trvania zamestnania v MH APPOLLONIA, a. s. v rokoch 2006 až 2009, ako aj z titulu samostatnej zárobkovej činnosti.

Navrhovateľka namietala nezapočítanie obdobia od 02.01.2004 do 17.06.2015, v ktorom bola samostatne zárobkovo činnou osobou na základe živnostenského listu.

Odporkyňa uvedené obdobie na účely dôchodku nehodnotila s odôvodnením: „.... Vzhľadom na to, že podľa § 21 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z. pre účasť samostatne zárobkovo činných osôb na nemocenskom a dôchodkovom poistení je rozhodujúci príjem z podnikania a z inej samostatnej zárobkovej činnosti, nevznikla Vám ako samostatne zárobkovo činnnej osobe povinnosť prihlásiť sa na nemocenské poistenie a dôchodkové poistenie a platiť poisťné, nie je preto možné uvedené obdobie započítať na nárok na predčasný starobný dôchodok.“

Podľa § 21 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z. povinné nemocenské poistenie a povinné dôchodkové poistenie samostatne zárobkovo činnnej osobe vzniká od 1. júla kalendárneho roka nasledujúceho po kalendárnom roku, za ktorý jej príjem z podnikania a z inej samostatnej zárobkovej činnosti podľa osobitného predpisu alebo výnos súvisiaci s podnikaním a s inou samostatnou zárobkovou činnosťou bol vyšší ako 12-násobok vymeriavacieho základu uvedeného v § 138 ods. 5, a zaniká 30. júna kalendárneho roka nasledujúceho po kalendárnom roku, za ktorý jej príjem z podnikania a z inej samostatnej zárobkovej činnosti podľa osobitného predpisu alebo výnos súvisiaci s podnikaním a s inou samostatnou zárobkovou činnosťou nebol vyšší ako 12-násobok vymeriavacieho základu uvedeného v § 138 ods. 5, ak tento zákon neustanovuje inak.

V zmysle § 60 ods. 1 veta prvá zákona č. 461/2003 Z.z. obdobie dôchodkového poistenia je obdobie

povinného dôchodkového poistenia, ak za tieto obdobia bolo zaplatené poistné na dôchodkové poistenie.

Navrhovateľka ničím nepreukázala, že by z titulu samostatnej zárobkovej činnosti platila poistné na povinné dôchodkové poistenie SZČO, resp. že by aspoň splnila podmienku vzniku povinného dôchodkového poistenia podľa § 21 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z. Dobu poistenia z titulu samostatnej zárobkovej činnosti navyše ani v žiadosti o dôchodok neuplatnila. Jej požiadavku na zhodnotenie príjmu zo samostatnej zárobkovej činnosti preto aj odvolací súd považoval za nedôvodnú.

Podľa Priebehu dôchodkového poistenia zo dňa 14.01.2016 odporkyňa:

- za rok 2006 započítala navrhovateľke 365 dní poistenia s OVZ v sume 84 900,- Sk, ktorá suma sa rovná súčtu súm minimálnej mzdy za 9 mesiacov po 6 900,- Sk a za tri mesiace po 7 600,- Sk;
- za rok 2007 započítala navrhovateľke 365 dní poistenia s OVZ 148 252,- Sk ako súčet vymeriavacích základov za dobu zamestnania od 01.02.2007 do 31.07.2007 v INTERNATIONAL SAM CENTRUM, s.r.o. vo výške 90 472,- Sk a za dobu zamestnania od 05.11.2007 do 10.12.2007 (SOREA) vo výške 20 312,- Sk + suma 37 468,- Sk, spolu 148 252,- Sk.
- za rok 2008 započítala navrhovateľke 366 dní s OVZ 110 442,- Sk ako súčet vymeriavacích základov za dobu zamestnania od 15.10.2008 do 23.11.2008 (Klimatech, s.r.o.) vo výške 23 893,- Sk + suma 86 549,- Sk ;
- za rok 2009 započítala navrhovateľke obdobie od 01.01.2009 do 18.05.2009 v rozsahu 138 dní s OVZ v sume 1 353,60 €.

V odôvodnení preskúmaného rozhodnutia zo dňa 29.03.2016, ktorým bolo zmenené rozhodnutie zo dňa 14.01.2016 v časti odôvodnenia, odporkyňa uviedla, že na určenie osobných mzdových bodov zo zamestnania u zamestnávateľa MH APPOLLONIA, a.s. v kalendárnych rokoch 2006 až 2009 boli ako osobné vymeriavacie základy použité minimálne vymeriavacie základy z dôvodu, že vo veci náhrady mzdy za uvedené roky v súčasnosti prebieha súdne konanie.

Podľa § 138 ods. 9 zákona č. 461/2003 Z.z. vymeriavací základ je mesačne najmenej vo výške minimálnej mzdy zamestnancov v pracovnom pomere odmeňovaných mesačnou mzdou, ktorá platí k prvému dňu kalendárneho mesiaca, za ktorý sa platí poistné na nemocenské poistenie, poistné na dôchodkové poistenie, poistné na poistenie v nezamestnanosti a poistné do rezervného fondu solidarity.

Podľa § 60 ods. 1 veta druhá zákona č. 461/2003 Z.z., ak zamestnávateľ nesplnil povinnosť platiť a odvádzať poistné na dôchodkové poistenie, podmienka zaplatenia poistného na dôchodkové poistenie u zamestnanca sa považuje za splnenú.

Výška minimálnej mzdy v roku 2007 od 01.01.2007 do 30.09.2007 bola 7 600,- Sk mesačne, od 01.10.2007 do 31.12.2007 v sume 8 100,- Sk mesačne.

Výška minimálnej mzdy v roku 2008 od 01.01.2008 do 31.12.2008 bola 268,87 € mesačne.

Výška minimálnej mzdy v roku 2009 od 01.01.2009 do 31.05.2009 bola 295,50 €.

Z odôvodnenia preskúmaného rozhodnutia zo dňa 29.03.2016, ani z rozhodnutia zo dňa 14.01.2016, resp. Osobného listu dôchodkového poistenia nie je zrejmé, prečo, na základe akých ustanovení zákona, nezapočítala z titulu povinného dôchodkového poistenia zamestnanca v MH APPOLLONIA, a. s. v rokoch 2007 až 2009 do osobného vymeriavacieho základu minimálnu mzdu za celé obdobie trvania zamestnania u tohto zamestnávateľa v uvedených rokoch, resp. prečo nezohľadnila údaje o dohodnutej mzde podľa overených fotokópií pracovnej zmluvy zo dňa 04.07.2000 v znení dodatku zo dňa 01.03.2001, ktoré odporkyňa predložila Sociálna poisťovňa, pobočka Trnava dňom 15.01.2016.

Vzhľadom na uvedené odvolací súd dospel k záveru, že rozhodnutie odporkyne číslo XXX XXX XXXX X zo dňa 14.januára 2016 v spojení s rozhodnutím číslo XXX XXX XXXX X zo dňa 29. marca 2016 sú nepreskúmateľné pre nedostatok dôvodov a z toho dôvodu nie sú v súlade so zákonom. Rozsudok

krajského súdu preto podľa § 250ja ods. 3 v spojení s § 250j ods. 2 písm. d) a § 250l ods. 2 OSP zmenil, obe rozhodnutia odporkyne zrušil a vec jej vrátil na ďalšie konanie.

O náhrade trov konania odvolací súd rozhodol tak ako je uvedené vo výroku tohto rozsudku v súlade s § 224 ods. 1 a 3, § 250l ods.2, § 250k ods. 1 a § 151 ods. 1 a 2 OSP, keďže navrhovateľka žiadne trovy konania neuplatnila.

V ďalšom konaní odporkyňa znovu posúdi nárok navrhovateľky v intenciách vyššie uvedeného, nové rozhodnutie riadne a presvedčivo odôvodní, pričom zväží aj postup podľa § 116 ods. 4 zákona č. 461/2003 Z.z.

Tento rozsudok bol prijatý pomerom hlasov 3 . 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.